

การบริหารจัดการ การจัดแสดงผลงานศิลปะและการออกแบบแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 1 1ST Thailand Art And Design Exhibition (TADE)

กิตติฉัตร ศรีฟ้า

สาขาวิชาการออกแบบสื่อดิจิทัล คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

E-mail: k.srif.agle@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีจุดมุ่งหมายในการลำดับขั้นตอนการทำงาน ของการจัดแสดงผลงานนิทรรศการทางศิลปะและการออกแบบ โดยมีศิลปินจากทั่วประเทศ และคณาจารย์ จากสถาบันการศึกษามากถึง 31 สถาบัน เข้าร่วมแสดงผลงานจำนวน 113 คน โดยมาจากทั้งหมด 11 ประเทศ(รวมประเทศไทย) และจำนวนผลงานที่จัดแสดงมีถึง 156 ชิ้น ดังนั้น การบริหารจัดการการจัดแสดงผลงานศิลปะและการออกแบบแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 1 นั้น จำเป็นจะต้องมีกระบวนการและขั้นตอนในการดำเนินงานอย่างละเอียดและรอบขอบ ซึ่งโดยเบื้องต้นงานดังกล่าว มีวัตถุประสงค์ที่จะจัดแสดงผลงานอาจารย์ เพื่อให้แรงบันดาลใจแก่นักศึกษา รวมไปถึงเป็นการโชว์ศักยภาพอาจารย์ในคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ ให้เป็นที่ประจักษ์แก่ นักศึกษา และบุคคลทั่วไป ได้เห็นและรับรู้ นอกจากนั้นตามมาตรฐานการประเมินคุณภาพการศึกษานั้น มีเนื้อหาบางส่วนกล่าวว่าคณาจารย์ทั้งหลายควรจะมีการแสดงผลงาน เมื่อเป็นเช่นนั้นกลุ่มผู้ดำเนินงานจึงได้ริเริ่มโครงการขึ้น ซึ่งตามที่ท่านทั้งหลายเข้าใจได้ การจัดงานลักษณะดังกล่าวนี้ ย่อมแตกต่างกันไปในแต่ละกรณี ซึ่งในการจัดแสดงผลงานครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงข้อจำกัดเฉพาะด้าน ไม่ว่าจะเป็นการบริหารจัดการพื้นที่ การบริหารจัดการบุคลากร การหาทุนสนับสนุน ช่องทางการติดต่อสื่อสารระหว่างคณะผู้จัดงานกับศิลปินที่เข้าร่วมแสดงผลงาน รวมไปถึงการบริหารสื่อ เพื่อกระจายข่าวสารเกี่ยวกับการจัดแสดงให้ผู้คนได้รับทราบอย่างทั่วถึง ซึ่งในทุกส่วนที่กล่าวมาข้างต้น จำเป็นจะต้องสัมพันธ์กันในทุก ๆ ขั้นตอน ซึ่งจากการจัดงานครั้งนี้พบว่า การวางแผนอย่างเป็นระเบียบแบบแผนนั้นคือสิ่งสำคัญที่สุด ถึงแม้ว่าการจัดงานลักษณะนี้ มักเกิดกรณีที่ไม่คาดคิดเสมอ แต่ทว่า การวางแผนมาอย่างรอบคอบ มันจะช่วยบรรเทา ไปได้พอสมควร ซึ่งทำให้ไม่เกิดเป็นปัญหาใหญ่ และสามารถควบคุมได้ ดังนั้นบทความนี้ คาดว่าจะมีประโยชน์ต่อไปกับผู้สนใจ หรือผู้จะจัดงานลักษณะนี้ ในภายภาคหน้า

คำสำคัญ: การบริหารจัดการ การบริหารศิลปะวัฒนธรรม ศิลปะและการออกแบบ

Abstract

This academic article aims to sequence the workflow. Of exhibitions of art and design exhibitions With artists from all over the country and faculty from more than 31 academic institutions attending 113 exhibitions, from 11 countries (including Thailand) and 156 exhibitions. Therefore, management The 1st exhibition of the art and design of Thailand is necessary to have a thorough process and process in the process. Which by default, such work the objective is to show the master's work? To inspire students Including showing the potential of professors in the Faculty of Architecture and Design To be apparent to students and the general public See and recognize In addition, according to the educational quality assessment standard There is some content, saying that all faculty should have exhibitions. When that happens, the group of operators has initiated the project. Which you can understand Organizing such

events Will vary in each case Which in this exhibition Keeping in mind the specific limitations Whether the area management Personnel management Funding Communication channels between the organizers and artists participating in the show Including media management To disseminate news about the show to people thoroughly In which all the parts mentioned above Need to be connected in every step. From this event, it was found that Formal planning is the most important thing. Although organizing this event always happens in unexpected cases, but planning carefully It will help to tarnish enough, which makes it not a big problem. And can be controlled so this article Expected to be useful to those interested. Or who will organize this event in the future.

Keywords: Management, Administration, Art and Culture, Art and Design

1. ที่มาและปัญหา

ในวงการศิลปะของไทยในปัจจุบันนั้นเกิดการตื่นตัวขึ้นมาก หากเทียบกับอดีตที่ผ่านมา ยกตัวอย่างเช่น การจัดงาน Bangkok Art Biennale 2018 ที่ได้รับการตอบรับอย่างท่วมท้น รวมไปถึงการจัดงานในลักษณะดังกล่าวเกิดขึ้นโดยทั่วไป ในพื้นที่สำคัญ ๆ หลายแห่งในกรุงเทพฯอย่างต่อเนื่องมาตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา หากแต่งานเหล่านั้น มักจัดในพื้นที่ที่กลางใจเมือง ซึ่งค่อนข้างลำบากในการเดินทางไปเข้าชม ของคนที่อาศัยอยู่นอกเมืองหรือพื้นที่บริเวณนครปฐมเอง ซึ่งมีสถาบันศิลปะที่สำคัญอยู่หลายแห่ง เช่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี(ศาลายา) สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม เป็นต้น ดังนั้นจึงทำให้นักเรียน นักศึกษา ทั้งหลายเหล่านี้ขาดโอกาสในการเรียนรู้ ประจวบเหมาะกับการที่ทางมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี(ศาลายา) ได้มีการก่อสร้างอาคารศูนย์ศิลปะและวัฒนธรรมขึ้น โดยโครงสร้างของอาคารได้ถูกออกแบบเอาไว้เพื่อใช้สำหรับจัดงานแสดงผลงานศิลปะโดยเฉพาะ ผู้จัดงานจึงมีแนวความคิดที่จะจัดแสดงผลงานของอาจารย์ในคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ ให้เป็นที่ประจักษ์แก่สายตาของ ของนักศึกษา เพื่อเป็นแรงบันดาลใจให้นักศึกษาได้พัฒนาผลงานของตนเองต่อไป ในขณะเดียวกันก็เห็นสมควรว่าควรมีสถาบันการศึกษาอื่น ๆ เข้าร่วมแสดงผลงานด้วยเพื่อขยายเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการออกไป จึงจัดทำโครงการ “การแสดงผลงานศิลปะและการออกแบบแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 1 ขึ้น ในระหว่างวันที่ 1-15 มีนาคม 2562 โดยได้มีการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านศิลปะและการออกแบบ จากหลายแห่งมาร่วมคัดเลือกผลงานในการจัดแสดง

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อรวบรวมองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับการจัดงานแสดงผลงานทางด้านศิลปะและการออกแบบ
2. เพื่อวิเคราะห์การทำงาน และวิธีการแก้ปัญหา จากกรณีที่เกิดขึ้นในการทำงานครั้งนี้
3. เพื่อค้นหาความเป็นไปได้ในการจัดงานครั้งต่อไป

3. ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวความคิดที่ว่า สร้างประสบการณ์การเรียนรู้จากการจัดนิทรรศการ และกระตุ้นการรับรู้ข่าวสาร (วิวรรณ จันทรเทพย, 2548) นั้นสามารถใช้ได้จริงในการเรียนการสอน นักศึกษาสามารถเรียนรู้ได้ไวขึ้น หลังจากที่ได้ดูงานนิทรรศการ และมีส่วนร่วมในการจัดงาน การสื่อสารไม่ว่าจะเป็นรูปแบบใด จะได้ผลดีหรือไม่ ต้องอาศัยการวิเคราะห์ประชากรเป้าหมาย อย่างรอบคอบ ให้สอดคล้องกับหลักจิตวิทยาของการรับรู้ และหลักจิตวิทยาทางสังคมของกลุ่ม ผู้รับสาร ซึ่งมีอยู่ต่างกัน การวางแผนสำหรับนิทรรศการจะต้องออกแบบให้ผู้ชมที่เป็นเป้าหมายรับรู้ได้ถูกต้องและสอดคล้องกับอารมณ์ความรู้สึก และ

ความต้องการของผู้ชม จึงจะได้ผลดี ดังนั้นการวางแผนนิทรรศการ จึงต้องคำนึงถึง ผู้ชมเป็นหลักสำคัญที่สุดอันดับแรกของการวางแผนนิทรรศการ จะต้องคำนึงถึงส่วนประกอบของผู้ชมและทัศนคติ จะเป็นเครื่องพิจารณา คุณสมบัติ คุณภาพ ขนาด ระยะเวลา การแสดง การจัด และการนำเสนอว่าควรจะเป็นอย่างไร นิทรรศการที่ดีจะต้องพิจารณาหลายทาง ความสำเร็จของนิทรรศการมีได้อยู่ที่จำนวนผู้ชม นิทรรศการที่ดีไม่จำเป็นต้องเป็นงานที่มีคนดูมากที่สุด แต่อยู่ที่นิทรรศการนั้น สามารถถ่ายทอดความรู้สึก เร่งเร้า ให้ความรู้ ความบันเทิงแก่ผู้ชมได้มากที่สุดหรือไม่ (กันยา สุวรรณแสง, 2542)

3.1 จุดมุ่งหมายของการจัดงาน

ทางคณะผู้จัดงานมีความประสงค์ ที่จะนำเสนอผลงานของอาจารย์ภายในคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบเป็นหลัก เพื่อให้นักศึกษาที่เรียนในคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบได้มีแรงบันดาลใจในการเรียนและสร้างสรรค์ผลงานทางด้านศิลปะและการออกแบบ นอกจากนี้คณะผู้จัดยังต้องการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถาบันที่มีการเรียนการสอนทางด้านศิลปะและการออกแบบ ทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ จึงได้ทำการประชาสัมพันธ์โครงการไปยังสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ด้วยวิธีหลัก ๆ คือสื่อบุคคล และสื่อสังคมออนไลน์(Facebook) จนมีศิลปินและคณาจารย์จากที่ต่าง ๆ ร่วมแสดงผลงานทั้งสิ้น จำนวน 113 คน โดยมาจากทั้งหมด 11 ประเทศ(รวมประเทศไทย) และมีจำนวนผลงานที่จัดแสดงมีถึง 156 ชิ้น

3.2 การเสนอเนื้อหาในการจัดแสดง และการจัดสถานที่

การจัดแสดงผลงานครั้งนี้ คณะผู้จัดต้องการให้เกิดความหลากหลาย และมีความเหมาะสมกับพื้นที่ในการจัดงาน ดังนั้น จึงอาศัยใช้วิธีแบ่งพื้นที่แบบง่าย ๆ โดยแปลนหลัก ๆ ของการจัดแสดงนั้นเป็นลักษณะวงกลม 3 วงซ้อนกัน ผู้จัดจึงจัดเนื้อหาของงานที่มีลักษณะเป็นงานประติมากรรม งานลอยตัว งานเครื่องประดับ ศิลปะจัดวาง ซึ่งมีความโดดเด่นเฉพาะตัว ไว้ในวงกลมด้านในสุด จากนั้น จึงจัดวางงานประเภทจิตรกรรม ภาพพิมพ์ สื่อประสม ที่มีขนาดไม่ใหญ่มากนักไว้ในวงกลมถัดมา เนื่องจากเพดานบริเวณวงกลมชั้นที่สองนี้สูงไม่มากนัก โดยมีความสูงอยู่ที่ประมาณ 3 เมตรเท่านั้น ซึ่งหากติดตั้งงานขนาดใหญ่จะทำให้ผู้เข้าชมงานรู้สึกอึดอัด ถัดมาในวงกลมนอกสุดผู้จัดงานได้ติดตั้งผลงานประเภท จิตรกรรม ภาพพิมพ์ สื่อประสม รวมทั้งงานออกแบบทั้งหลาย ซึ่งมีทั้งงานศิลปะที่ทำขึ้นจากคอมพิวเตอร์ และงานออกแบบที่ทำด้วยมือ ทั้งหมดไว้ที่บริเวณนี้ เนื่องจากบริเวณนี้เพดานมีความสูงมากถึง 6 เมตร ซึ่งเหมาะสมกับการติดตั้งงานขนาดใหญ่ รวม เนื้อหาของการนำเสนอจะแสดงออกถึงความหลากหลาย

รูปที่ 1 การจัดแสดงผลงานวงกลมในสุด

รูปที่ 2 การจัดแสดงผลงานวงกลมในสุด

รูปที่ 3 การจัดแสดงผลงานในวงกลมที่ 2

รูปที่ 4 การจัดแสดงในวงกลมนอกสุด

รูปที่ 5 การจัดแสดงในวงกลมนอกสุด

4. วิธีดำเนินงาน

4.1 หัวเรื่อง

ชื่อของนิทรรศการคือ การแสดงผลงานศิลปะและการออกแบบแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 1 ซึ่งมีความหมายตรงตัว คือ ต้องการให้การแสดงผลงานครั้งนี้เป็นการแสดงผลงานทางด้านศิลปะและการออกแบบ ที่รวมศิลปินและคณาจารย์ทางด้านศิลปะและการออกแบบจากทั่วประเทศมาร่วมแสดงผลงานกัน โดยมีแนวความคิดหลักคือ I am Adam ซึ่งมีความหมายว่าทุกคนที่ร่วมแสดงผลงานครั้งนี้ ทุกคนคือ “อาดัม”

4.2 ที่มาแนวความคิดหลักของงานออกแบบ

อาดัมเป็นมนุษย์คนแรกที่พระยาห์เวห์ทรงสร้างขึ้นจากดิน ตามคติของศาสนาอับราฮัม ปรากฏทั้งในคัมภีร์ฮีบรู คัมภีร์ไบเบิลภาคพันธสัญญาเดิม และอัลกุรอาน ตามคติของศาสนาคริสต์และศาสนายูดาห์ อาดัมเป็นมนุษย์คนแรกของโลก แต่ตามคติของอิสลามอาดัมยังเป็นบิดาของอัลลอฮ์ด้วย หากแต่ตามความหมายของผู้จัดงาน อาดัม คือมนุษย์คนแรกของโลก ผู้ที่ซึ่งต้องการความแตกต่าง ต้องการสร้างสิ่งใหม่ มีความอยากรู้อยากเห็น จึงเป็นที่มาของอาดัม นั่นเอง นอกจากนั้นผู้ออกแบบได้วาดภาพผู้ชายผมหยิกขึ้นมา ด้วยเทคนิค Contour drawing ซึ่งเป็นการเส้นที่วาดออกมามีเพียงเส้นเดียว เมื่อเริ่มต้นจรดปากกาลงบนกระดาษแล้ว วาดต่อไปจนจบ ไม่มีการยกดินสอขึ้นแล้วเขียนเส้นใหม่ ซึ่งแสดงถึงความตั้งใจที่แน่วแน่ในการจัดงาน ผู้ออกแบบได้ใช้สีเหลืองเป็นหลักในการทำงาน เนื่องจากสีเหลืองเป็นสีแห่งความคิดสร้างสรรค์ จากนั้นทำการประชาสัมพันธ์ไปยังสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ผ่านทางสื่อบุคคล หรือซึ่งส่วนใหญ่คือกัลยาณมิตรของคณะผู้จัดงาน นอกจากนั้นใช้สื่อสังคมออนไลน์(Facebook) ซึ่งสามารถกระจายข่าวสารได้ในวงกว้างและทั่วถึง

รูป 6 โปสเตอร์ประชาสัมพันธ์

4.3 การคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อคัดเลือกผลงานขึ้นจัดแสดง

ทางคณะผู้จัดงานได้คัดเลือกจากความเชี่ยวชาญ ทางด้านศิลปะและการออกแบบของผู้ทรงคุณวุฒิแต่ละท่าน เพื่อให้ครอบคลุมทุกสาขา โดยครั้งนี้ ได้ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นประธานคือ ศาสตราจารย์ วิโชค มุกดามณี ซึ่งได้รับการยกย่องให้เป็น ศิลปินแห่งชาติ สาขาทัศนศิลป์ (สื่อผสม) ในพุทธศักราช 2555

รูป 7 ศาสตราจารย์ วิโชค มุกดามณี ตัดริบบิ้นเปิดงาน

รูป 8 ศาสตราจารย์ วิโชค มุกดามณี เดินชมนิทรรศการ

4.4 ของที่ระลึก

ของที่ระลึกเป็นสิ่งของที่โดนใจ โดยปกติแล้วตามหอศิลป์ต่าง ๆ มักจะมี museum shop ในการจัดงานครั้งนี้คณะผู้จัดงานเลยมีการจัดทำของที่ระลึกขึ้นมา มีการจัดทำของที่ระลึกขึ้นทั้งหมด 3 อย่างด้วยกัน คือ โล่อะคริลิก เกาะสลักเลเซอร์ มีข้อความ เป็นชื่องาน ซึ่งทำขึ้นโดยสาขาวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์(ศาลายา) โดยผลิตขึ้นมาเพียง 11 ชิ้นเท่านั้น เพื่อมอบให้ผู้ทรงคุณวุฒิ

ถัดมาคือ เสื้อยืด และถุงผ้า จัดทำโดยสาขาวิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์(ศาลายา) ซึ่งทำการขายในราคาขายออมเยาว์ เพื่อเพิ่มการจดจำให้กับการร่วมชมงานมากขึ้น เมื่อเห็นก็จะเป็นการย้ำสารถึงการจัดแสดงผลงาน มีผลทำให้ปีต่อ ๆ ไป มีความสนใจที่จะมาร่วมแสดงงาน หรือ มาชมผลงานต่อไป

รูป 9 โล่อะคริลิก เกาะสลักเลเซอร์ มีข้อความ เป็นชื่องาน

รูป 10 ถุงภาพที่ระลึก

รูป 11 เสื้อยืดที่ระลึก

5. ผลการจัดงานแสดงผลงานศิลปะและการออกแบบแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 1

การจัดแสดงผลงานทางด้านศิลปะและการออกแบบครั้งนี้ได้รับการตอบรับที่ดีมาก ๆ ทั้งจากศิลปินที่มาร่วมแสดงผลงาน คณาจารย์จากสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ที่มาร่วมแสดงผลงาน รวมไปถึงบุคคลทั่วไปที่เข้าชมผลงานครั้งนี้ ซึ่งข้อมูลดังกล่าวได้มาจากการทำแบบสอบถามความพึงพอใจในการเข้าชมนิทรรศการเป็นหลัก

รูป 12 บรรยากาศการเปิดงาน

6. บรรณานุกรม

กันยา สุวรรณแสง. (2542). จิตวิทยาทั่วไป (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: อักษรพิทยา.
หนังสือปฐมกาล บทที่ 2, พระคริสตธรรมคัมภีร์ ฉบับมาตรฐาน 2011
อารีย์ แผ้วสกุลพันธ์. (2553). การจัดการเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.